

Risale-i Nur'da cinnîler

İlk insan ve aynı zamanda ilk peygamber olan Hz. Âdem Aleyhisselam yaratılmadan önce, bugün görüp müşahede ettiğimiz canlı ve cansız bütün mahlûkat yaratıldı.

Dünyada, bir insanın yaşayabilmesi için gerekli olan her şey vücuda getirildikten sonra, Hz. Âdem yaratıldı. Yani, halife-i arz olarak yaratılacak olan insan için, şartlar her açıdan hazır hale getirildi. Son olarak da Hz. Âdem, Cenâb-ı Allah tarafından yaratıldı.

Daha önce, yeryüzünün imarını üstlenmek ve diğer mahlûkat üzerinde bir nevi tasarruf ve amirlik vazifesi ile tanzif edilen cinler, bu vazifeyi hakkıyla yerine getirmedikleri gibi, yeryüzünde fesad çıkararak zulme sebep oldular. Yaptıkları kötülükler, iyiliklerini fersah fersah geride bırakınca, Allah tarafından bu vazifeden azledildiler. İlâhî kudret, onların yerine yeni bir mahlûk yarattı. Bu mahlûk da insandı.

Bediüzzaman Hazretleri İşârâtü'l-İ'câz'da bu meseleyi şöyle ifade eder: Bakara Sûresi 30. âyette 'Halifetün' tabiri geçer. "Bu tabir, arzın insanların hayatına elverişli şerâiti (şartları) hâiz olmazdan evvel, arzda idrakli bir mahlûkun bulunmuş olduğuna ve o mahlûkun hayatına o zamandaki arzın evvelki vaziyetleri muvafık ve müsait bulunduğuna işarettir. 'Halifetün' tabirinin bu mânâya delâleti, mukteza-i hikmettir. Amma meşhur olan mânâya nazaran, o idrakli mahlûk, cinlerden bir nevi imiş; yaptıkları fesattan dolayı insanlarla mübadele edilmişlerdir."1

Cinlerin yapmış oldukları bu fesad dolayısıyla melaikeye hitaben Bakara Sûresi'nde mesele şöyle ifade edilir: "Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım."2 Melâike de, "Yerde fesat yapacak, kan dökecek kimseleri mi yaratacağın?" dediler.3

Bu konu ile ilgili İşârâtü'l-İ'câz'da yapılan izah ise şöyledir: "Düşün o zamanı ki, Rabbin melâikeye hitaben, 'Ben yerde bir halifeyi yaratacağım' dedi. Melâike de, 'Yerde fesat yapacak, kan dökecek kimseleri mi yaratacağın? Hâlbuki biz hamdinle Seni tesbih ve takdis ediyoruz' dediler.4

Bu âyetlerden ve izahlardan da anlaşıldığı üzere yeryüzünde insandan önce cinler taifesi yaşamıştır. Bu taife kan döküp fesad çıkardıklarından, melaike cin taifesinden sonra yaratılacak olan insanın da böyle bir fiil işleyip işlemeyeceğini öğrenmek gayesiyle Allah'a bunun hakikatini istifsar⁵ etmiştir.

Böylece yeni yaratılacak olan insan istidad ve mahiyet itibarıyla hayra ve şerre kabildir.

Bu noktaya şöyle işaret edilmiştir: “Ve keza, Cenâb-ı Hak, hayr-ı mahz olarak melâikeyi yaratmıştır, şerr-i mahz olarak da şeytanı yaratmıştır, hayır ve şerden mahrum olarak behaim ve hayvanatı halk etmiştir. Hikmetin iktizasına göre, hayır ve şerre kadir ve câmi olarak dördüncü kısmı teşkil eden beşerin yaratılması da lâzımdır ki, beşerin şeheviye ve gadabiye kuvvetleri kuvve-i akliyesine münkad (inkıyad eden, boyun eğen) ve mağlûp olursa, beşer, mücahedesinden dolayı melâikeye tefevvuk eder. Aksi halde, hayvanattan daha aşağı olur; çünkü özü yoktur.”⁶

Hem meselâ, yine Hazret-i Süleyman Aleyhisselâm cin ve şeytanları ve ervah-ı habiseyi teshir edip, şerlerini men ve umur-u nafiada istihdam etmiştir.⁷

Bu istihdamı ifade eden âyetler şunlardır: “Üzerinde gezesiniz ve Allah'ın verdiği rızıktan yiyesiniz diye, yeryüzünü sizin emrinize veren Odur. Sonra dönüşünüz yine O'nadır.”⁸ “Asi olan şeytanları ise zincirlerle bağlı olarak ona boyun eğdirdik.”⁹

Bu âyetler diyor ki: “Yerin insandan sonra zîşuur olarak en mühim seknesi olan cin, insana hizmetkâr olabilir. Onlarla temas edilebilir. Şeytanlar da düşmanlığı bırakmaya mecbur olup, ister istemez hizmet edebilirler ki; Cenâb-ı Hakkın evamirine musahhar olan bir abdine onları musahhar etmiştir.

Cenâb-ı Hak, manen şu âyetin lisân-ı remziyle der ki: ‘Ey insan! Bana itaat eden bir abdime cin ve şeytanları ve şerirlerini itaat ettiriyorum. Sen de Benim emrime musahhar olsan, çok mevcudat, hatta cin ve şeytan sana dahi musahhar olabilirler.’”¹⁰

Süleyman Aleyhisselâm, Allah'ın çok büyük ihsanlarına mazhar olmuş bir peygamberdir. Kendisine kuş dili öğretildi. Cinler, hizmetinde istihdam edildi. Süleyman Aleyhisselâm'ın dillere destan saltanatı uzun süre devam etti. Bu arada, gaybı bildiklerini iddia eden ve zararlı faaliyetlerde bulunan cinler zorla hizmetinde istihdam edildi. Onların hiçlikleri, zayıflıkları ve gaybı bilmedikleri, Süleyman Aleyhisselâm'ın hizmetinde çalıştırılmalarıyla bizzat kendilerine gösterilmiş oldu. Çalışmalarını, esasına dayanmış bir şekilde izlerken vefat eden Süleyman Aleyhisselâm'ın durumundan haberleri olmayan cinler günlerce çalışmalarına devam ettiler. Yaslandığı değneği bir ağaç kurdu tarafından kemirilip kırıldıktan ve kendisi de yere düştükten sonra ancak, farkına vardılar.¹¹ Böylece, gaybı bildikleri iddiası bir kez daha çürütülmüş oldu.¹²

Cin ve şeytanlarla kötü ruhların Süleyman Aleyhisselâm'ın kontrolü altına verildiğini haber veren; “Asi olan şeytanları ise zincirlerle bağlı olarak ona boyun eğdirdik.”¹³ ve “Denize dalarak onun için cevher çıkaran ve başka işler de gören şeytanları yine onun emrine verdik.”¹⁴ âyetleri, cinlerin insanlara hizmetkâr olabileceğine işaret ediyor. Onlarla temas edilebileceğini bildiriyor. Şeytanların da düşmanlığı bırakmaya mecbur olup, ister istemez hizmet edebileceklerini, Allah'ın emirlerine musahhar bir kuluna onları hizmetkâr yaptığını bildiriyor.¹⁵

Dipnotlar:

1- İşârâtü'l-İ'câz, 2013, s. 412.

2- Bakara Sûresi: 30.

3- Bakara Sûresi: 30.

4- İşârâtü'l-İ'câz, 2013, s. 403.

5- Bilinmeyen bir şeyi açıklama isteyerek sorma, sorup anlama.

6- İşârâtü'l-İ'câz, 2013, s. 418.

7- Sözler, 2013, s. 407.

8- Mülk Sûresi: 15.

9- Sad Sûresi: 38.

- 10- Sözlür, 2013, s. 407.
- 11- Sebe' Sûresi: 14.
- 12- Şuâlar, 2013, s. 935.
- 13- Sad Sûresi: 38.
- 14- Enbiya Sûresi: 82.
- 15- Sözlür, 2013, s. 407.